

ОСОБЕНОСТИ НА ГЛАГОЛИТЕ ОТ ПЪРВА ГРУПА
PARTICULARITES DES VERBES DU PREMIER GROUPE
 [партикуларите де верб дю пръмие груп]

- Глаголи, които в инфинитив завършват на – **ger** , се пишат с – **ge** – пред **а** и **о**, например:

Manger [манже] /ям/

	Ед. ч.	Мн. ч.
1 л.	Je mange [жъ манж] /аз ям/	Nous mangeons [ну манжон] /ние ядем/
2 л.	Tu manges [тю манж] /ти ядеш/	Vous mangez [ву манже] /вие ядете/
3 л.	Il /elle mange [ил/ел манж] /той/тя яде/	Ils / elles mangent [ил/ел манж] /те ядат/

Други такива глаголи са например:

Nager [наже] /плувам/ → **je nage** [жъ наж] /аз плувам/, но **nous nageons** [ну нажон] /ние плуваме/

Exiger [егзиже] /изисквам/ → **j'exige** [жегзиж] /аз изисквам/, но **nous exigeons** [нузегзижон] /ние изискваме/

- Глаголи, които завършват на – **cer** в инфинитив се пишат със **ç** пред **а** или **о**, например:

Commencer [комансе] /започвам/

	Ед. ч.	Мн. ч.
1 л.	Je commence [жъ комонс] /аз започвам/	Nous commençons [ну комонсон] /ние започваме/
2 л.	Tu commences [тю комнс] /ти започваш/	Vous commencez [ву комонсе] /вие започвате/
3 л.	Il/elle commence [ил/ел комонс] /той/тя започва/	Ils/elles commencent [ил/ел комонс] /те започват/

Друг подобен глагол е например:

Effacer [ефасе] /изтривам/ → **j'efface** [жефас] /изтривам/, но **nous effaçons** [нузефасон] /ние изтриваме/

- Глаголите, чийто инфинитив завършва на – **quer** или – **guer**, запазват – **qu** и – **gu** във всички форми на спрежението си, например:

Expliquer [експлике] /обяснявам/, **naviguer** [навиге] /плавам за кораб/

	Ед. ч.	Мн. ч.
1 л.	J'explique [ж ^е ксплик] /аз обяснявам/	Nous expliquons [нузекспликон] /ние обясняваме/
2 л.	Tu expliques [тю експлик] /ти обясняваш/	Vous expliquez [вузексплике] /вие обяснявате/
3 л.	Il/elle explique [ил/ел експлик] /той/тя обяснява/	Ils/elles expliquent [илзексплик/елзексплик] /те обясняват/

- Глаголите завършващи на – **eter** по принцип удвояват **t** с изключение на 1 л. и 2 л. мн.ч., например:

Jeter [ж^ъте] /хвърлям/

	Ед. ч.	Мн. ч.
1 л.	Je jette [ж ^ъ жет] /аз хвърлям/	Nous jetons [ну ж ^ъ тон] /ние хвърляме/
2 л.	Tu jettes [тю жет] /ти хвърляш/	Vous jetez [ву ж ^ъ те] /вие хвърляте/
3 л.	Il/elle jette [ил/ел жет] /той/тя хвърля/	Ils/elles jettent [ил/ел жет] /те хвърлят/

Не се удвоява **t** при глаголите :

Acheter [аш^{те}] /купувам/

Corseter [корс^ъте] /стягам в корсет/

Crocheter [кр^ош^{те}] /отварям с шпери, плета на една кука/

Fureter [фюр^{те}] /търся, тършувам/

Haler [ал^{те}] /задъхвам се/

Те се пишат с тежко ударение:

J'achète [жаш^{ет}] /аз купувам/, **il furète** [ил фюр^{ет}] /той тършува/ и т.н.

- Глаголите, завършващи на – **eler** по принцип удвояват **l** :

Appeler [ап^{ле}] /викам, назовавам/

	Ед. ч.	Мн. ч.
1 л.	J'appelle [жап ^{ел}] /аз викам/	Nous appelons [нузап ^{лон}] /ние викаме/
2 л.	Tu appelles [тю ап ^{ел}] /ти викаш/	Vous appelez [вузап ^{ле}] /вие викате/
3 л.	Il/elle appelle [ил/ел ап ^{ел}] /той/тя вика/	Ils/elles appellent [илзап ^{ел} /елзап ^{ел}] /те викат/

Изключение правят глаголите, които се пишат с тежко ударение:

Celer [с^ъле] /крива, пазя в тайна/ → **je cèle** [ж^ъ сел]

Ciseler [сиз^ъле] /гравирам, извайвам/ → **je cisèle** [ж^ъ сизел]

Démanteler [демантъле] /сривам, разрушавам/ → **je démantèle** [жъ демантел]

Écarteler [екартъле] /разкъсвам, разпъвам/ → **j'écarte** [жекартел]

Geler [жъле] /замръзвам/ → **il gèle** [ил жел]

Marteler [мартъле] /изчуквам/ → **je martèle** [жъ мартел]

Modeler [модъле] /моделирам, оформям/ → **je modèle** [жъ модел]

Peler [пъле] /беля, обелвам/ → **je pèle** [жъ пел]

- Глаголите, които имат в основната си форма остро ударение върху е в предпоследната сричка, запазват това ударение в бъдеще просто време и сег. време на условно наклонение, например:

Ceder [седе] /отстъпвам/ → **je céderai** [жъ седре] /ще отстъпя/, **je céderais** [жъ седре] /бих отстъпил/

- Глаголи като **mener** [мъне] /водя/, **acheter** [аште] /купувам/, **peler** [пъле] /беля/, **geler** [жъле] /замръзвам/, които не удвояват съгласната, се пишат с тежко ударение върху е в бъдеще просто време и в сег. време на условно наклонение, например:

Je mènerai [жъ менре] /ще доведа/

J'achèterais [жашетре] /бих купил/

- Глаголите на – **oyer, - uyer** променят у в **i** пред нямо **e**. В 1 л. и 2 л. мн.ч. у се запазва:

Employer [амплойе] /употребявам/ → **j'emploie** [жамплоа] /аз употребявам/, **nous employons** [нузамплойон] /ние употребяваме/, **j'emploierai** [жамплоаре] /ще употребя/

Essuyer [есюйе] /бършиа/ → **j'essuie** [жесюи] /аз бършиа/, **nous essuyons** [нузесюийон] /ние бършим/, **j'essuierai** [жесюйре] /ще избършиа/

- Глаголите на – **ayer** могат да запазят у в цялото си спрежение или да го заместят с **i** пред нямо **e**, например:

Payer [пейе] /плащам/ → **je paie** [жъ пе] или **je paye** [жъ пей] /аз плащам/

Essayer [есеийе] /пробвам, опитвам/ → **j'essaie** [жесе] или **j'essaye** [жесей] /аз пробвам/

Текст

Je travaille dans un magasin. Je range les fruits dans une caisse, je mets les boîtes de conserves sur les étagères. Je travaille beaucoup et repose peu, parce que le temps, c'est de l'argent.

[жъ травай данзън магазин. Жъ ранж ле фрйои данзюн кес, жъ ме ле боат дъ консерв сюр лезетажер. Жъ травай боку е рьпоз пъ, парскъ льо там се дъ ларжан]

Работя в един магазин. Подреждам плодовете в щайги, слагам консервните кутии по рафтовете. Работя много и почивам малко, защото времето е пари.

Нови думи

un magasin	ън магазин	магазин
ranger	ранже	подреждам
une caisse	юн кес	щайга
une boîte	юн боат	кутия
une étagère	юн етажер	рафт
l'argent	аржан	пари